

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm. Iduns Kungl. Hofboktr.

N:r 32 (555).

Fredagen den 12 augusti 1898.

11:te årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5:— Iduns Modet., månadsuppl. » 3:— Barngarderoben » 3:—	Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Öppen kl. 10—5. Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje fredag. Lösnummerpris 15 öre (lös:n:r endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
---	--	--	---	--

Sigrid Engström,
f. Molander.

Den vetenskapligt bildade kvinnan är ännu bland oss en så pass ovanlig förteelse, att vi ägna henne vårt lifligaste intresse och våra gladaste förhoppningar. Med jubel hälsa vi våra medsystrar, när vi se dem svinga sig upp till de olika höjderna inom vetandets värld; bibehålla de därtill sin friska ursprunglighet och sin medfödda blida kvinnlighet, skänka vi dem vår mångdubbla beundran. På hvilket område hvar och en skall söka sitt verkningsfält, det bestämmer ju oftast den individuella begåfningen; men oss synes, att den lärda kvinnan såsom *kvinn*a ej någonstädes skulle kunna fylla en högre och skönare uppgift än såsom kvinnans läkare.

Närstående bild lär oss känna de yttre dragen af Sveriges yngsta kvinnliga läkare, fru Sigrid Engström, f. Molander; af intresse torde det blifva att i följande rader få en liten aning om hennes sällspordt älskliga och gedigna karaktär.

Med ungdomens entusiasm hördes hon en gång uttala sin lifliga önskan att i en framtid få träda i sin ädla, af henne utomordentligt beundrade faders fotspår för att liksom han lindra sina medmänniskors lidanden. I år har denna önskan för henne blifvit till verklighet, i det hon aflagt sin sista medicinska examen och börjat sin verksamhet såsom kvinno- och barnläkare, hvilken verksamhet säkerligen skall blifva till stort gagn och välsignelse för mången.

Sin rika begåfning och ovan-

liga energi har fru Engström ärft såväl af fadern, den kände läkaren och store människovännen d:r Johan Molander, som af modern, född Dybeck, brorsdotter till skalden, samlaren af våra folkvisor och fornforskaren med samma namn. Uppvuxen i ett hem, där det ädla och sköna utgjort grundtonen och varit bestämmande för hvarje handling, och ägande ett sinne, mottagligt

för hvarje högre intryck, har fru Engström i sin gedigna karaktär en borgen för att i sin framtida verksamhet till fullo vinna deras förtoende, som för sina lidanden söka hennes hjälp. Den som någon gång kommit i närmare beröring med henne, känner sig säkert tacksam, att just denna samvetsömna, finkänsliga kvinna ägnat sina krafter åt ett kall, där man önskar finna ej blott den skicklige vetenskapsmannen eller kvinnan, utan äfven den varm-hjärtade personligheten, införa hvilken man ej behöfver tveka att blotta såväl kropps- som själslidanden.

Sedan Sigrid Molander genomgått statens normalskola för flickor, beslöt hon sig för att blifva lärarinna. Hon sökte och vann inträde vid högre lärarinneseminarium, genomgick denna bildningsanstalt samt blef sedan lärarinna i en af Stockholms förnämsta flickskolor. Kort — endast ett år — blef denna hennes verksamhet, ty huru vackert och maktpåliggande lärarinnekallet än må vara, fann hennes ande däri ej sin tillfredsställelse, hon var ej på sin rätta plats. Hon

Den innersta drifkraften i allt framåtskridande är kärleken till det fullkomliga eller ideala.

P. Wikner.

ägde nog energi att bryta med en nyligen beträdd bana för att åter kasta sig in i kampen för vidgadt vetande, med läkarens uppoffrande, sköna kall som mål. Så blef då hennes första sträfvan att vinna den hvita mössan, hvilket med hennes grundliga förkunskaper blef lätt nog. Och nu stod hon rustad att gå den speciella vetandets väg, som skulle leda fram genom lärosalar, sjukhus och kliniker. Milstolparna måste passeras, stötestenarna — som aldrig saknats på någon väg — öfvervinnas, motgångarna — såsom t. ex. en tids sjuklighet, hvarför studierna måste skjutas åt sidan — bekämpas. Men tack vare en stål-satt vilja och outtröttlig arbetslust kan hon nu blicka tillbaka på en vacker studiebana och med glädt mod se framåt mot en verksamhet, vid hvilken vi hafva all orsak att fästa de bästa förhoppningar.

Fru Engström är ej den enda svenska kvinna, som tillägnat sig en grundlig vetenskaplig bildning för att sedan offra sig i mänsklighetens tjänst; nej, denna ära delar hon med flere. Men vi skulle önska att alla de, som sträfva efter så att säga *manlig* bildning, med henne delade äran af att därunder ej hafva förlorat något af sig själf, af det, som är kvinnans förnämsta prydnad, hennes skönaste »väsens art», detta sannt kvinnliga, som utöfvar ett så förädlade inflytande på omgifningen och låter den ana något af det *ursprungliga* kvinnoidealet.

D:r Engström är en lefvande gensägelse mot det i denna tid gängse påståendet, att lefnadskallet — det »manliga» — i och för sig skapar en vrång bild af kvinnan. För visso är orsaken till en sådan vrång bild att söka i den individuella karaktären. Är grundtonen ren, blir det därpå byggda ackordet harmoniskt; är den däremot falsk, kan däraf ej frambringas annat än en skärande disharmoni, som verkar upprifvande och störande.

Emellertid blir det ej hufvudstadens inne-vånare, som få draga fördel af d:r Engströms gedigna kunskaper och samvetsgran-na plikttröhet. I Visby, de gamla minne-nas stad, äger hon sitt hem, sedan ett år i äktenskap förenad med v. häradshöfdingen S. W. Engström, och där har hon redan anträtt sin läkarebana. Kanske blickar Sancta Chatharina undrande ned på denna det nittonde århundradets dotter, i så mångt och mycket olik sin medeltids-syster. Förvånad skall hon finna, att ett lif kan blifva långt fullare och rikare genom att lindra andras smärtor än genom själfpålagda lidanden, fastor och spåknin-gar. Vid upptäckten af, att detta »sena tidens barn» är ett väsen, lika rent och skärt, lika sannt kvinnligt som hon själf, skall hon säkerligen viga sig till den unga läkarens skyddsande för att bryta törnena af de rosor, som för visso skola betäcka hennes lefnadsväg.

A. S.

Ett arf.

För Idun af Eva Wigström (Ave).

Man har egentligen ingen rättighet att tvifla på att icke de mest otroliga saker kunna hända en människa. Jag vet nu en, som aldrig hittills trott på möjligheten, att hon skulle bli ihågkommen i någon väns testamente eller på annat sätt erhålla något arf, men dock nyligen på detta sätt kommit i laglig besittning af en gammal dams efterlämnade litterära kvarläten-skap. Detta var i hög grad öfverraskande, dels emedan ingen dödlig anade eller visste, att gumman skrivit annat än de prydliga förteck-ningar hon förde öfver innehållet i sitt bok-och linneskåp, dels emedan arftagerskan dittills blifvit tämligen van att blott antingen erhålla kallskurna blickar och miner, eller ock lindrigt hvitpepprade bref från misskända förf. till belöning för hennes blygsamma afböjande att läsa och bedöma deras likaledes misskända manuskript.

Äldre hufvudstadsbor minnas nog den hädan-farna gamla. Hon var en född Nobili och ut-öfvade på sin tid ett icke obetydligt inflytande på tonen i de mest eftersökta sällskapskretsar, icke minst genom sin ryktbara förmåga att ge-nom sin smittosamma tystnad kunna kväfva hvarje mindre nobelt samtalsämne, som ville insmyga sig i det lag, hvori hon befann sig. Under senare åren blef hon omodern och nå-got trängd i vrån, då hon någon gång i huf-vudstaden eller i landsorten yttrade sig i de mera andligt framskridna damernas samkväm, och vardt därför allt mer och mer tystlåten; hon visste nogtsamt att namnet Nobili förlorat en god del af sin forna klang under de sena-ste årtiondena. Men hon drömde dock om uppkomsten af ett nytt förädladt människo-släkte, fostradt af en kommande tids nobili och förfinaadt genom ädelborna kvinnors in-flytande på alla samhällsklassers umgängeslif.

Emellertid gick den gamla damen hädan, efter att ha uttryckt sin önskan att »några af hennes tankar och idéer måtte få öfverleva henne, åtminstone en lördagseftermiddag eller kanske en hel söndag, i några af de många kvinnors minnen, som läsa Idun».

Med redaktionens benägna tillåtelse vill jag uppfylla hennes önskan och väljer ur den lilla samlingen en uppsats, som hon gifvit titel efter det allmänt kända ogräset med de många namnen, men hvilket hon kallar

»Våtsarf».

Om jag kommit att göra någon insats i kvinnofrågan genom att skänka lifvet åt en dotter, skulle jag i god tid ha vänjt henne vid att tiga, att kväfva hvarje groende benägenhet att prata om sina små spirande känslor, fanta-sier och intryck, med få ord tidigt vänja henne vid att ej påbörda sin nästa så kallade »förtroenden».

De gagnlösa meddelanden, hvilka gå under detta vackra namn, likna våtsarfven i ett träd-gårdsland. Den är om våren en helt liten sirlig planta och tyckes ej kunna skada de ädlare växter, hvilkas hjärtblad ännu knappast stuckit

upp; men låt henne bara vara i ro, och från hennes starka rotknippe sträcka sig snart otaliga slingor och bilda ett förvirrat nät öfver hela trädgårdslandet. Lillan, som ej blifvit tillhållen att endast i mammans och pappas öron hviska sina stora hemligheter, förser sig i skolan med »väninnor», som få tjäna henne till aflagringsrum för dessa små, verkliga eller blott diktade känslor och tilldragelser, hvilka alla blott röra hennes eget lilla jag och hafva detta till medelpunkt. De se ju helt oskyldiga ut, dessa skolflickeförtroenden, alldeles som våtsarfven tidigt om våren, men, liksom detta ogräs, ha de en benägenhet att utgrena sig, breda ut sig och förkväfva, eller åtminstone förkrampa, den spirande brodden af den ädla sådd, som skulle bilda karaktärens kärna.

Skolflickan, som blifvit van att åt väninnor »förtro», det är pladdra om, sina »tycken», sina barnbalstriumfer, och som oblygt upprepar de stammande ord, hvilka varit uttryck för de finaste själsrörelser hos en rodnande gosse, en sådan flicka skall senare i lifvet utan betän-kande »förtro» andra väninnor, att herr A. gjort henne sin kärleksförklaring, att herr B. friat till henne, men att hennes kärlek tillhör herr C., som då eller då sagt så och så, tryckt hennes hand i dansen eller bedt om en blomma af hennes bukett för att gömma i sin plånbok. Här finnas icke så få ogifta kvinnor, som lättit våtsarfven till den grad taga öfverhand att de, då de ej ha verkliga fakta af ofvannämnda art att »förtro» väninnorna, inbilla sig, dikta sig sådana. Det är våtsarfven i blomning, ohejdad och nästan oförstörbar i sina många utgrenin-gar: skvallerlystnad, nyhetshunger och hvad de allt heta dessa snyltväxter på umgängeslivets finkrattade trädgårdsland.

Liksom våtsarfven har flere namn, så går också dess andliga motbild under flere förskö-nande benämningar, till exempel öppen hjärtig-het, behof af deltagande samt mera i den vägen och blir sålunda snarare räknad bland de goda mänskliga egenskaperna än bland karaktärens ogräs. Nå ja, då kan man ju också räkna våtsarfven bland de nyttiga och goda växterna, på grund däraf att stackars flyglama burfåglar äta af dess fräna rankor, af brist på ädlare kost ur växtlifvet.

Jag hade i mitt korta äktenskap en enda son. Han dog ung, men var dock blifven gammal nog till att ha fått sin fina, nobla ungdomskärlek profanerad genom föremålets banala »förtroende» till sina bästa väninnor. Eller var det kanske blott till *en* »väninna», som själf hade både väninnor och förtroenden på lager? Sak samma. Sedan har jag ofta sagt till mig själf: »Hur skulle han, hur skulle väl andra ynglingar och män blifva bedömda af oss kvinnor, om de gjorde sig skyldiga till en sådan fräckhet som att för sina manliga bekanta, eller så kallade vänner, upprepa en hederlig flickas blyga kärleksord, visa hennes bref eller omtala hennes ömhetsbetygelser?»

Här, om någonsin, måste likställighetskravet könen emellan strängt tillämpas. Hur skall väl en kvinna, som blifvit maka och moder, förmå att kring sig skapa ett nobelt och sedligt familjelif, om hon under sin flicktid kväft de anderöster, hvilka i djupet af hennes själ protesterat mot kränkandet af just de känslor, som skola bilda grundvalen för ett ädelt och

rent hemlif? — Hvilken människa, hvilken yngling och flicka, har ej förnummit dessa röster, som ljuda i hvarje själ, om ej de banala förtroendenas våtsarf fått förkväva dem tillika med finkänsligheten?

Hur flackt och utsuget ett kvinnohjärta på detta sätt kan bli, just under den tid då kärlekslifvet och de därmed utvecklade andliga krafterna borde sätta blom, synes ofta — allt för ofta — hos den gifta kvinnan. Man kan möjligen någon gång medels en blick och en betydelsefull tystnad lyckas hejda »förtroenden», hvilka stått på vippen att hoppa ur ogifta kvinnors mun likt sagans bekanta grodor, men hos mången hustru äro dessa vederstyggliga grodor så snabba, så omotiverade, så oväntade, att man, innan man anar det ringaste, får en eller flere af dem i skötet. Icke så få af dessa liksom suga sig in i ens minne, och man kan för hela sin återstående lifstid få bära på kräket, utan att förmå befria sig från detsamma.

Utan förberedande underminering af blygsamheten och utan att ha öfning och vana skulle det vara alldeles omöjligt för en förnuftig människa att »förtro» en rent utomstående person eller — hvilket också händer — en »förtrolig krets» saker, som röra samlifvet emellan makar. Men har våtsarfen bara ostörd fått utföra sitt utsugande verk, trifvas grodorna så innerligt väl i dess hägn och hoppa lusteligen omkring i den förtroliga kretsen. Äkta mannen drages fram, förskönas kanske — ibland; kärlekslifvets finaste förtoningar framställas, eller rättare vanställas, genom att iklädas en ofin ordskrud. Karaktärsfel — verkliga eller inbillade — frambållas till beskådande; äktenskapliga misshälligheter skildras i färger, som långt ifrån äro äkta; men man kan vara viss om, att taflans skuggor endast falla öfver den frånvarande äkta mannens bild —

Det påstås, att druckna män kunna i hvarandras sällskap göra sig skyldiga till liknande infamier, och den dom, vi kvinnor fälla öfver slika män, tar sannerligen ingen hänsyn till »förmildrande omständigheter». Och dock, med hvilken öppen blick och högburen panna möta ej sådana pladdrande hustrur sina män, ögonblicket efter det de helt nyktert dissikerat deras andliga och lekamliga fel eller förtjänster för en eller flere söta väninnor! På denna punkt måste här, som sagdt, arbetas för fullständig likställighet emellan könen inför sedlighetens domstol. Hvad som med rätt och skäl fördömes hos mannen och stämplars honom till en omoralisk människa, bör få samma dom och stämpel, då det gäller kvinnan, för så vidt man nämligen ej låter det gälla som en förmildrande omständighet, att kvinnan fått denna infama förtroendelusta i arf efter urmodern Eva, som så förtroligt inlät sig i samspår med ormen.

Kom bara ej och säg mig, gamla änka, som lefvat med bland människor af alla samhällsklasser, bildningsgrader, olika verksamhetsfält och yrken, att våtsarfen ej frodas bland kunskapsrika och estetiskt bildade damer! I min ungdom skulle ogräset nog varit svårare att uppleta i sådana kretsar, men i den mån som det inom den så kallade skönlitteraturen blef modernt att in i minsta detalj dissikera och analysera kärlekslifvets gröfre beståndsdelar samt till allmänt beskådande framställa äktenskapets intimare sidor, erhöi den andliga våtsarfen en ypperlig näring hos många af de unga damer, som gjort till sin uppgift att »följa med sin tid» samt »att kunna tala med» i sådana saker. Häfandot af personlighetsprincipen kom sedan till och tog sig ofta uttryck i ett hänsynslöst och osmakligt ordande om sig själf,

sitt eget jag och allt som stod i närmare eller fjärrare samband därmed.

Dock må ingen fatta det så, som om jag ville påstå, att ogräset endast frodas i nämnda kretsar; tvärt om, det bredde sig på något mystiskt sätt i olika former ut öfver hela folket. Skolflickor hviskade med hvarandra om kärlek, äktenskap och moderskap, unga flickor diskuterade dessa »frågor», antingen efter läsningen af den nyaste romanen eller med virknålen i hand eller symaskinen framför knä, så ock hustrurna kring kaffeborden. Äfven inom religiösa sällskap har våtsarfen fått starkt rotfäste och tagit sig form af ordrika, målade förböner för syndiga äkta män, och detta inför öppna dörrar, under det tjojtals böjda hufvuden upplyftas: man måste naturligtvis se, hvilka hustrur det är, som hafva så intressanta saker att framföra.

Hade jag, som sagdt, ägt en dotter, så skulle jag, så snart hon kunnat tala begripligt, börjat öfva henne i den *nobla* tystnadens konst, och jag skulle vid hennes sjätte år lärt henne att frukta för »väninnors förtroenden» samt så mycket som möjligt söka undgå att emottaga dylika. Senare, då hennes finaste hjärtebrodd börjat spira, skulle jag visat henne prof på våtsarfvets verkningar, gifvit henne en vink om nödvändigheten af att gärdä omkring själens djupaste aningar, hjärtats gryende känslor, så att de, endast sedda af Guds ögon, måtte kunna utvecklas till blomning och i sinom tid bära mogna frukter, ädla tankekorn, antingen till andlig näring i det egna hemmet, eller utsädda på det stora allmänna fält, som kallas samhället.

O, du ädla, nobla tystnad, måtte du snart blifva mera dyrkad, än nu är fallet, bland Evas döttrar! Då skola Adams söner, kanske med förundran, säkert med stor glädje, öppna hvarje ännu stängdt arbetsfält för oss samt hälsa oss välkomna som jämbördiga kamrater!

Det är väl möjligt, att på den dagen går en ängel omkring och dräper den art af kvinnovänskap, som nu mest florerar. Dock, någon själaringning kommer den säkert ej att få, emedan denna art ej ägt en gnista af själ. Men ur dennas och de banala kvinnoförtroendenas aska skall fågel Fenix, den sunda vänskapen och det nobla fåordiga förtroendet emellan människa och människa, flyga upp och sväfva sakta öfver våra bildningsfält, där våtsarfen ej längre gror bland det spirande kornet.

En stockholmsbild.

Klockan i Adolf Fredriks kyrktorn slår 12. Entoniga, allvarliga, högtidliga ljuda slagen i den ljusa sommarnatten. Ljudet dör småningom bort; men Elise B. förnimmer det ännu — där hon sitter vid sitt skrifbord i ett elegant möbleradt rum — som ett svagt eko. Den unga flickan böjer ned hufvudet öfver sin bibel — en döende moders afskedsgåfva till ett älskadt barn — men hennes ögon följa raderna endast mekaniskt, och hennes tankar synas vara långt, långt borta från det lästa. Hon har haft så förtjusande roligt i kväll. Det är den tanke, som helt och hållet uppfyller hennes själ, och i minnet genomgår hon ånyo den förflutna aftonens händelser: den härliga åkturen på Djurgården, promenaden på Skansen och slutligen den muntra supén på Hasselbacken. Allt detta har förefallit den vid storstadslifvets nöjen ovana landtflickan öfvermåttan härligt, och hon utbrister halfhögt: »Aldrig har jag haft så roligt någon midsommarafton förr.» Men plötsligt rycker hon till, full af blygsel öfver att tanken på aftonens förlustelser förmått störa hennes andakt; hastigt sliter hon sig lös från de världsliga betraktelserna, och med spänd uppmärksamhet läser hon: »och det var en rik man, som klädde sig i purpur och linnekläder och lefde hvar dag i glädje och prakt...»

De heliga orden göra ett sällsamt intryck på den unga flickan, och hon börjar känna sig illa till mods; *hvarför* förstår hon knappast själf. — Så underligt att hon skulle komma att läsa det där just i kväll! Hon kan ej undgå att känna sig träffad, och det ehuru hon åter och åter säger till sig själf, att dessa ord ej behöfva gifva henne anledning till bekymmer. Hvilka jämförelsepunkter finnas väl mellan den fine världsmannen, som lefde i sus och dus, och henne, den unga, oerfarna landtflickan, som tycker om att roa sig litet ibland till omväxling med hvardagslifvets mångahanda bestyr? Ja, detta är ju fullkomligt riktigt resoneradt och ändå — Den obehagliga känslan vill ej försvinna.

Elise läser vidare: »Och det var en fattig, vid namn Lasarus, som låg för hans dörr, full med sår, och längtade att mättas med de smulor, som föllo från den rikes bord.» Den unga flickan börjar känna sig helt bekländ om hjärtat. Som ett mörkt moln vid horisonten uppstiga för hennes själs öga dystra, skräckinjagande taflor ur storstadslifvet med dess nöd och elände. Men det är endast dimbilder, liknande halfförglömda, sorgliga historier, som man hört berättas för länge, länge sedan, bilder, som skola försvinna för morgondagens klara sol. Så lyfter hon ögonen och ser ut på den nu nästan folktomma gatan.

Men hvad är detta? Elise följer ansiktet i händerna och hennes beklämning ger sig luft i våldsam gråt. Hon har därute sett en syn, som kommit hennes hjärta att nästan brista. På den breda stentrappan till huset midt emot sitter en kvinna, höljd i lumpor och med af sorger och umbäranden härjade drag. Hon huttrar af köld, ty hon har svept sin slitna schal kring ett litet barn, som hvilar i hennes sköte. Vid hennes sida soffer en större gosse — halffiggande på den kalla stentrappan — barndomens lugna, omedvetna sömn. De arma varelserna sakna tak öfver hufvudet för natten, under det hon, Elise, och många andra ha fullt upp, ja, mer än nog för att lefva ett bekvämt och sorgfritt lif. Den tanken fyller Elise med smärta och förbittring. Ett ögonblick tycker hon sig hata och förakta alla rika människor, ja, hela samhället och kanske mest sig själf. Men snart komma åter förståndets invändningar; kalla och lugna komma de liksom den världserfarnes kloka råd till det af hänförelsens heliga eld glödande ynglingahjärtat:

»Oförnuftiga barn, vet du ej, att fattigdomens olycka oftast är själföfvälld och att det är att lägga hyende under lasten att hjälpa i själföfvälld nöd? Vet du ej också, att det finnes fattighus och andra barmhärtighetsinrättningar i mängd? Har ej Gud själf bestämt, att fattiga och rika måste finnas bland hvarandra? Skulle Han ej unna dig att njuta en smula af lifvet? För öfrigt, om du skulle försaka något af denna världens goda för de fattiga; så vore det ju ändå blott en droppe i hafvet.» — Så talar förståndet med tusende stämmor, den ena högljuddare än den andra, och den vaknande viljekraften slumrar åter in, och känslan lägger sig sakta kvidande till ro.

När Elise ännu en gång, betydligt lättare till mods, blickar ut genom fönstret, ser hon en äldre kvinna med en kaffebrika på armen träda ut ur porten till det hus, hon bebor, och beslutsamt gå mot stentrappan midtemot. Åh, det är ju den gamla fröken 4 tr. upp, åt hvars gammalmodiga kappa och vaggande gång Elise senast i går lätt-sinnigt skrattat. Nu bjuder den gamla damen med ett vänligt leende en rykande kaffekopp åt den frysande modern. Aldrig i hela sitt lif har Elise sett en blick så full af ödmjuk tacksamhet, som den hon läser i den arma kvinnans ögon, då denna tar emot koppen. Åter fyllas Elises ögon med tårar. Med hennes blygsel öfver sig själf blandar sig nu en djup känsla af beundran och värnadt för den gamla.

Långsamt kläder den unga flickan af sig och går sedan till hvila; men det dröjer länge, innan hon somnar, och hennes sömn störes af underliga drömmar. Hon tycker sig befinna sig i en rikt smyckad gästabudssal; bordet dignar af kostliga rätter, och i högsätet sitter värden med ett glas skummande champagne i handen. »Det är den rike mannen i liknelsen», tänker Elise och betraktar honom noga. Men under det hon ser på mannen, förekommer det henne plötsligt, som började hans ansikte antaga hennes egna drag, och förfärad vänder hon sig om och flyr från gästabudssalen.

Så ser hon plötsligt framför sig en stor, öde öken. På den glödande sanden ligger en man utsträckt, sårad, hjälplös och utsatt för solens brännande strålar. Och hon ser människor af allehanda stånd och åldrar passera förbi i ett

långt tåg; en del af dem se ej ens åt den lidande; andra betrakta honom likgiltigt. Men så kommer där en man, oansenlig att skåda, enkel till dräkt och uppträdande. Han böjer sig ned öfver den arme, sköter hans sår och bär honom på starka armar till en sval och skuggrik oas. Undrande betraktar Elise främlingen och — hur sällsamt — han liknar ju alldeles den gamla fröken 4 tr. upp. — Men i höjden tonar en stilla änglasång, och i fjärran och dock så nära talar en stämma, djup och klar som en silfverklocka: »Gå du och gör sammaledes!»
A. L.

Brutna förlofningar.

»Det är bättre att stämma i bäcken än i ån», är ett gammalt ordspråk, visserligen inrymmer mycken sanning, men hvilken dock — likt de flesta för att icke säga alla sanningar — tarfvar sina modifikation, och detta icke minst då denna sats tillämpas i fråga om brytandet af en förlofning.

Att de uppslagna förlofningarnas antal är i starkt tilltagande torde vara en ganska allmän iakttagelse. Och detta framstår såsom en bland de många konsekvenserna af den löslighet i föreställningar och pliktbegrepp, hvilken våra dagar i så många afseenden företer, samt af det förhållandet att impulsen och godtycket i det allmänna medvetandet medgifvas en så att säga icke allenast erkänd och obestridd plats utan — åtminstone hvad impulsen vidkommer — betraktas såsom en rent af berättigad och tillfredsställande driffjäder för våra bevekelsegrunder och vårt handlingssätt.

Om upplösandet af en förlofning i ett land sådant som Frankrike — där de båda kontrahenternas förhållande gentemot hvarandra före äktenskapet är prägladt af den största tillbakadragenhet och reservation — betraktades såsom af jämförelsevis ringa betydelse, vore föga att invända däremot. Men med den förtrolighet och den innerlighet, som utmärker förhållandet i en svensk förlofning, kan upplösandet af ett dylikt förbund — utom af de mest tvingande bevekelsegrunder — betraktas icke allenast såsom karaktärlöst handlat, utan rent af såsom lätt sinnigt. Ty det är dock ingen lapprisak att efter alla dessa tankar, intryck, kyssar och förtroenden, som utbytts — efter upptäckt af att man varit offer för en illusion eller att man inte passar för hvarandra — bryta en förbindelse af så intim natur. Nej, därtill fordras mycket allvarliga skäl. Det tarfvas vida mer än en omsider upptäckt brist på öfverensstämmelse i lynnen och smak; det tarfvas mer än en svalnad kärlek, ja, det tarfvas ett ohjälpligt missförhållande, en verklig, påtaglig orsak för att försvara det ödesdigra steget. Och om upplösandet af en förlofning äfven är ett tvingande och oundvikligt steg, så är det dock en förödmjukande och betänklighetsfull åtgärd, som måste åtföljas af mycket obehag och många besvärande och pinsamma minnen, som, om de båda kontrahenterna icke hafva en mycket obesvärad eller frivol uppfattning, måste drabba dem båda, om ock kvinnan mest.

På en person med fina och ömtåliga känslor verkar en upplysning i fråga om en annan person, att han eller hon varit förlovad, något halft misskrediterande, afkylande. Och det är en orättvisa detta — om man så vill —, men en i uppfattningen djupt rotad, ohjälplig orättvisa, att kvinnans an-

seende är ömtåligare än mannens, och att följaktligen de ogynnsamma följderna af en bruten förlofning komma att vidlåda henne mest. Det skära och oberörda i hennes känslolif har blifvit besudladt. Det finaste och skäraste i hennes väsen har oundvikligen härjats af en brännande samum. Den svala, oskuldsfulla friskheten är borta; och en uppslagen förlofning — kvinnan må hafva varit oskyldig till dess upphäfvande eller haft det mest obestridda sedliga berättigande att skrida till ett dylikt steg — kvarlämnar dock ledsamma solfläckar på en flickas själ och är och förblir något djupt beklagligt.

Det är icke endast att rätta ett misstag, detta att slå upp en förlofning, såsom många synes vilja betrakta saken, det är att söka reparera ett misstag, som aldrig fullt kan repareras. Uppslagningen af en förlofning är verkligen ett så betänkligt och ödesdigert steg, att det borde bidra till att skärpa föreställningarna om vikten af att ingå en sådan. Ty det är i sanning en förening, som bör uppfattas såsom varande af vida mera bindande natur än: »så länge du behagar mig».

Det är mycket vanligt, att man med en lätt axelryckning och en sats sådan som denna: »en uppslagen förlofning mera och ett olyckligt äktenskap mindre» affärdar de kommentarier, som gärna göras öfver brutna förlofningar. Den kan tyckas förnuftig nog, denna sats; men, noga sedt, haltar den dock betänkligt. De uppslagna förlofningarnas antal tilltager i våra dagar starkt, men så göra ock fallen af äktenskapsskillnad.

Den helgd, i hvilken man, trots en eller annan disharmoni, trots krossade illusioner, håller ett gifvet trohetslöfte, är egentligen ingen dålig garanti, för att ett äktenskap skall kunna utfalla ganska lyckligt, ty en dylik trohet följes gärna af öfverseende och fördragsamhet. Idealet för det motiv, som bör föranleda äktenskapet, är och förblir en lefvande och varm ömsesidig kärlek. Men det är dock tyvärr ingalunda ovanligt, att många bland dessa under de ideellaste och bästa förutsättningar knutna äktenskap alls icke utfalla så synnerligen gynnsamt, dels därför att den lidelsefulla kärleken fordrar så mycket och icke tål vid att svikas i sina förväntningar, dels därför att kärleken under förlofningstiden ofta förblifver blind, då guden Amor däremot har en förunderlig böjelse att under äktenskapet lossa på bindeln. Och i dessa under ganska ogynnsamma omständigheter ingångna äktenskap se vi förvånande ofta resultatet blifva godt och harmoniskt, dels emedan förväntningarna icke varit så högt spända och fordringarna följaktligen mindre, dels emedan den plikt-känsla och trohet, som dikterat äktenskapet, äfven under sina auspicer hägnat det.

Det är dock en mycket beklaglig och vansklighetsfull sak denna, att med svalnad kärlek och krossade illusioner tråda in i äktenskapet. Och vare det långt ifrån mig att, med stöd af iakttagelsen, att dessa under föga lofvande utsikter knutna äktenskap dock ganska ofta utfalla gynnsamt och lyckligt, på något sätt vilja förorda vare sig resone-mangs- eller konvenspartier.

Men är icke den allmänna uppfattningen af förlofningens betydelse slapp och omoralisk? Borde icke det sedliga medvetandet mana till ett: »Ingå icke en förlofning utan en verklig lefvande kärlek och en allvarlig

pröfning, men bryt icke heller en förlofning utan den mest tvingande nödvändighet!»
Arla.

Gamle notarien.

*I sin ungdom nog han lidit
Skeppsbrott uppå lifvets haf,
Men hur därmed hängde samman
Ingen visste — nog utaf,
Då af släkten fåfångt slösats
Pängar och förmaningstal,
Hade man ej annat val,
Då ej bättring stod att vinna
Än en tryggad fristad finna.*

*Långt från hufvudstadens nöjen
Sändes han att göra bot,
Och i Näsby prästgård var det,
Som han vänligt togs emot,
Men för sällskapsvane mannen
Nog var trakten lite trist,
Godt om bönder var där visst,
Men af herrskapsfolk dess värre
Fanns i socknen knappt en herre.*

*I sitt lilla rum i flygeln
Satt han ensam dagen om,
Prosten hade sitt att sköta,
Sällan någon gästning kom.
Och den vänliga prostinnan
Ständigt sågs i husligt stök
Uti skafferi och kök —
Hon fick endast sitta stilla,
När hon skötte om den lilla.*

*Om på mynt i Näsby prästgård
Börsen ofta nog var tom,
Fanns af friska, raska ungar
Däremot en rikedom.
Och snart trippade små fötter
Öfver gården då och då
Att hos »farbror» hälsa på.
Och de slappa dragen lifvas,
Då han ser hur barnen trifvas.*

*Han, som blott på egna nöjen
Under hela lifvet tänkt,
Är så ifrig nu att roa
Lilla Ida och bror Bengt.
Från sin skiftesrika lefnad,
Från besök i fjärran land,
Letar han med varsam hand
Ibland minnen fram de bästa
För att barnen vid sig fästa.*

*Så en vacker dag han tar sin
Gamla nötta küpp ur vrån,
Vandrar af till handelsboden
Ett par dryga mil ifrån,
Och där köps båd' griffeltaflor
Och kattes och läsebok
Med en tupp så stolt och klok,
Som är redo, när det gäller,
Värpa knäck och karameller.*

*Och notarien, han som aldrig
Arbetsglädjen lärt förstå,
Tar nu själfmant, utan tvekan
Lärarynglingens tunga börd på.
Och fast tälamodet pröfvas,
Håller han dock troget ut,
Tills han alla lärt till slut,
Tills han fått dem hela raden
In till skolorna i staden.*

*Och för hvar elev, som kommer,
Tycks hans kärlek större bli.
Om den äldste var »begåfvad»,
Är den yngsta ett »geni».
Och han häpnar och förvånas
Öfver deras kvicka svar
Nästän mer än mor och far.
Och han går så glad och nyter
Hela socknen rundt och skryter.*

— Jämt och samt man nu för tiden
Bråkar om »metod» i allt,
Men om också förr det fanns nå'n,
Tog notarien saken kallt.

Och den äldste utaf »barnen»,
Nu en gränad pedagog,
Tacksamt kommer nog ihåg,
Håller säkert än i ära
Gubbens enkla sätt att lära —

Ären fly. Hans forne gossar
Äro karlar längese'n,
Alla aflagt sin examen,
Lämnat gamla hemmet re'n,
Några flickor äro gifta,
Andra hemma stannat kvar,
Hjälpa mor på gamla da'r,
Och de raskt och hurtigt sträfvä
Med att spinna, sy och väfva.

Och notariens stolthet växer,
Och han går med viktig min,
Tittar på, hur väfven randas,
Och hur flinkt de spinna lin,
Ser i smyg på deras knippor,
Hur de ökas på med fart —
Tycker det är underbart,
Då de uppå dagen hinna
Hvar sin lingarnshärfva spinna.

Och han är så nöjd och lycklig,
Njuter utaf älderns frid,
Och han älskar detta Näsby,
Där han haft sin bästa tid.
Ej han märker, hur bekymret
På hans gamla vänner tär —
Han så litet själf begär —
Då det skämtas gladt och skrattas,
Tror man lätt att intet fattas.

Visst är prostens bästa prästrock
Blank och nött båd' här och hvar,
Och prostinnans »svarta siden»
Remnor uti vecken har.
Och hans flickor ha bekymmer
För sin enkla toilett,
Fast — den saken ta de lätt,
Och de gladt i dansen sväfva
I den dräkt de själfva väfva.

Så en dag från domkapitlet
Kommer det ett stort plakat,
Prosten stråtar utaf glädje —
Han fått större pastorat!
Och de reda till sin flyttning,
Allt är idel lust och fröjd,
Blott notarien går så böjd,
Tror att hjärtat rent skall brista,
Att det kära hemmet mista.

Tiden går. Man redan hunnit
Emot slutet af april,
Då är gubbens styrka bruten,
I sin bädd han ligger still.
Då de andra ängsligt undra,
Hur hans flyttning väl skall ske,
Tyckes han helt fridfullt le,
Som därvid han tänkte bara:
»Ser ni ej, hvart jag skall fara!»

Och hans »flyttning» sker så stilla
Utan någon kamp och strid.
Flickorna, som sista natten
Vakat bädden tätt invid,
Se med undran, hur han strålar,
Och hur lycklig han ser ut,
Så en suck och allt är slut —
Och i dämpad gråt de båda
Döden första gången skåda.

Samma söndag uti kyrkan
Prostens afskedsgudstjänst var,
Gubbens enkla, svarta kista
Man till kyrkogården bar.
Anspråkslös var jordfärdens,
Kistan prydd på landligt vis
Med en krans af lingonvis,
Men en sällsynt ros man spårar —
Tacksamhetens varma tårar.

Tant Barbro.

En norsk skådespelerskas lif, skildradt af henne själf.

Ett referat för Idun af Hellen Lindgren.

Fru Lucie Wolffs *Livserindringer* utkommo för några månader sedan på norska -- författarinna har, som bekant, under en half lifstid varit primadonna i den glada och lifsfriska genren på norsk scen, och detta memoarverk hör onekligen till den angenämaste sommarläsning, man kan skaffa sig, och sådana lefnadsminnen hafva vi tyvärr allt för få af i vår litteratur, ty man ser här liksom in igenom nyckelhålet på författarinna's andliga klädloge. Det är en hel liten skådespelarinna af Guds nåde, som redan hos barnet gör sig gällande. Hon har redan som liten flicka en mimisk talang, et Abespil, tror jag det på norska heter, hvars oskyldiga älskvardhet dock i barndoms hemmet vinner en mycket fåtalig publik, summa en — en, men ett lejon — det är fadern. Fadern, Svend Johannesen, en originell människa, med djupa andliga behov, hos

LUCIE WOLFF.

hvilken konstnärslifvet och religiositeten stiftade ett slags förbund, var ingen af världens mäktiga män — han hade från början varit arbetare och hade nu plats på Norges sparbank och skötte dessutom en möbelfärr. Modern brukade säga om fadern och dottern, att de voro två alnar ur samma stycke, och hon hade icke så orätt. Modern, spinnerskan, väfverskan, den stränga, den bergfasta, som bara tycker, att Lucie är tokig, syskonen som förfasa sig, visst icke på något elakt sätt, men bara förundrade öfver att Lucie kan hitta på all tokenskapen, och så Lucie själf, med stolta obekymrade teatersteg, ja, såsom teaterdrottning redan i korta kjolar, i lungt medvetande om sin kallelse's suveränitet, vandrande öfver hemmets golfplanor såsom öfver en scen, hvilken för henne redan då föreställde världen — huru mycket är i denna tafla ej redan intressant! Naturligtvis fanns ingen förstelse hos barnet, som tydligt visste, att hon var något annat än de andra, hvad namnet var på hvad hon var och åträdde; lika litet fanns något sådant hos fadern, som bara känner, att han måste beundra och blunda för barnets, hans hjärteflickas, ovanliga vägar och djärfva natur. Och dessa båda, barnet och han, drogo sig som oftast undan världen, d. v. s. väfstolsslamret, för att få njuta af hvarandra riktigt grundligt.

Hur man då kunde ha roligt! Fadern sjöng sina bästa visor, och flickan gjorde om alla sagorna hon läst till dialoger mellan olika personer och dansade och skrek och skrattade och grät, tills fadern ej längre visste, hvilken älfva och skogsfru och hundra och rå han fördt till världen! Men öfverlycklig var han, så öfverlycklig som en människa med djupa naturtoner, slumrande i sitt bröst, och en hustru, som ej begriper ett ord af hvad han säger, kan vara, när han finner, att blod af hans blod, kött af hans kött uppstår i förklarad gestalt. Han hängaf sig åt lyckan att äga henne, såsom hvarje fantasimänniska hade måst göra. Och hvad hon beundrade honom sedan! Hon förtäljer om denne sin far med en hänryckning, som är rörande vacker att höra. Huru det gläder henne att kunna om honom berätta denna vackra anekdot, som ger äfven honom samma obändighet som henne, när han som gammal man besökte fadernehemmet och måste gå vägen fram i snö och på obanade stigar, en riktig fjällväg, fast han redan var i kvarter och det var sent på natten. Men ändå måste han ditöfver, och när han så kom fram till den förfallna kojan, där ingen af hans föräldrar nu funnos, emedan de voro för länge sedan döda, hur han då kastar sig framstupa i snön som den, hvilken dyrkar ett minne och de många känslorna, som äro förenade med barndomens vördnad och trosglöd. En sådan far är det helt naturligt, att Lucie Wolff, omedelbarhetens tolk, har haft, och en gång, när hon var barn, gör han en spådom om hennes framtid, som verkligen gick i uppfyllelse, ty han sade:

»Ja ja, barn», sade fadern, »det är något underligt i dig, det kan jag ju inse, men något godt är det, det är visst, och Gud skall nog visa dig vägen du skall gå. Väfven och spinnrocken bli nog icke dina kamrater; du har nog fått gåfvor, som skola användas på annat sätt, kan jag tro. Jag har fått för mig, att Gud har tänkt, att du skall vara till gädje och uppmuntran för människor, som sörja och äro bedröfvade. Han sänder ofta sådana lifsglada själar som dig för att styrka och uppmuntra dem, och det är stort att kunna lindra sorg och bedröfvelse.»

Det diktaresinne, som lefver i hvarje fantasimänniska, är hos honom och henne af samma obändiga natur, och gubben och flickan förljufva lefnadsstråten med gemensamma orgier i fantasiens värld, hvilka här beskrivas. Han ger henne komplimanger, som hon icke besparar läsaren, såsom hon i *allmänhet* icke besparar honom, hvad hon fått höra af vackra saker. Men det bästa är dock, hvad vi nyss anförde, eller när han säger henne, att hon hör till de ljusa naturer, som kunna glädja alla, och att det är Gud själf, som gett henne den gåfvan. Ty tron på dessa ord är kanske det allra mest genomgående och vackraste i skildringen's stämning hos Lucie själf, att konstnärslifvet alltså uppfattas med andakten af en religion, en religion, som man icke skäms för, utan är stolt öfver. Och när fadern och barnet uppe på höganlofts sal riktigt lef-

vat sig in i medeltidsstämningens sagonatt, med dess stjärnor och dess mänskensmystik, då kommer aftonen smygande öfver dem, och fadern tar den yra flickan på sitt knä, och bägge sjunga den en psalm, och så slutas dagen. Hvad här morgondagen i sitt sköte? Det veta de ej, det fråga de ej. Bara det att vara hos hvarandra som två barn, det är nog för dem bägge, nog äfven för den gamle. I det knarriga skollifvet hos jungfru den och jungfru den är Lucie ett rent af oroväckande element. Hon kan inte hålla sig beskedlig, hon kan inte. Hon flyttas från den ena till den andra af dessa primitiva anstalter, som i Bergen då voro afsedda för den mindre burgna medelklassens barn och som sköttes af någon gammal fru eller mamsell med själftagen myndighet som lärarinna, men Lucie pratade under lektionerna, hon galnas med kamraterna, hon skall få grammatiken till lufs af en äldre yngling, hennes kusin, men när han tar magister-ton, så explicerar hon för honom satsen, att han är dum, ty hans långa pronomen kan inte ersätta hennes nomen, och hennes adjektiv äro flere än hans, eller hvad det nu är hon säger.

Lekkamraten Johannes Brun, den blifvande store skådespelaren, också han ett Bergensbarn och lika full af yr barnslighet som hon, är hennes jämnåriga och beständige förtrogne och alla deras upptåg äro verkligen »meget fornöie-

lige», såsom författarinnan berättar dem med en för ett teaterlyne naturlig frisk barnslighet. En ypperlig historia om hvad barnungar kunna hitta på skildrar bland annat, huru de leka cirkus med grisen på garfverigården. Johannes slår ett rep om grisens hals, Lucie sätter sig upp på hans rygg, och när hon fallit af, rider Johannes med strama tyglar gården rundt, till dess det halfkväfda djuret i sin förtviflan springer ned i ett af garfverikaren, hvarur det med mycken möda uppfiskas.

Det är icke blott mot djur, utan äfven mot människor de båda upptågsmakarna utspela sina strider, och särskildt ett planlagt puts skulle godt kunna försvara sin plats i ett af Molières lustspel, emedan det just är offrets drumlighet som utgör komikens höjdpunkt. Ölbyggaren Guldbranden hör till dem, som icke ofta gå utom gårdens gränser — det skedde endast vid högtidliga tillfällen — men nu skall han en viss dag utbyta yllebyxornas, träskornas och nattmössans hvardagslag mot de svarta byxorna och öfrig högtidsstass, ty han skall bort på begrafning. Vid hvarje sådant tillfälle vet Johannes Brun, att den förberedande ceremonien består i att piska de svarta byxorna, hvilket sker genom att dänga dem mot en af tunnorna på gården. Johannes inbjuder Lucie till spektaklet och underätter henne, att han stoppat krita i fickorna på byxorna, och när så bryggaren slår byxorna mot tunnan, står omkring dem en hvit rök, och bryggaren utbrister till slut i förtviflan: »Jag tror själfva den lede sitter i byxorna, hvad kan det vara för rackartyg med dem?» Men så går ett ljus upp för honom, att det måtte vara något påfund af Johannes, och straffet följer förbrytelsen i spåren. Bryggaren blir sedermera svärfar åt Brun.

Och äfven Lucie kan pojkstreckens ädla konst. Ty när madam Lebak, käringen, som skickar henne efter brännvin, har bjudning för sina skomakare, har Lucie upptäckt, att den lilla trappan upp till hennes bostad står löst stödd vid vägen, och, när de så äro samlade, tar hon bort den och ställer till rumor utanför. Pigan kommer först ut och tar »språnget i det vida» och tumlar ner i snön, vid hennes klagoskrik kommer madamen och gör samma kullerbytta och efter dem ett par skomakare. Men nu kan Lucie icke längre berga sig för skratt, blir upptäckt och befordrad till vederbörlig näpst. Så ändades den glädjen.

Det är tydligt att bekantskapen med Johannes Brun har varit afgörande för Lucies lifsriktning och bragte tösen till medvetande om, att han och hon dock voro ett särskildt slags folk. Dessa två, de äro tydligen skapade för hvarandra. Och fru Lucie Wolff säger det med tydliga ord, att de nog egentligen af ödet varit ämnade att vandra lifvet tillsammans. »Så skiljas de åt för att träffas igen och skiljas ännu en gång», som det heter i visan. Och nu blir Lucie vild af längtan, en obestämbar åtrå, ett obetingligt begär efter att flyga från kvist till kvist och sjunga vackra visor eller — hvad vet hon? Det säges, att det skall bli teater i Bergen, och den unga flickans alla drömmar få ett mål. Se det vore att lefva — att få spela teater! Samtidigt kommer den kurs i praktisk moralfilosofi, som heter konfirmationen, och den blef händelsevis den gången för henne ett minne för lifvet. Hon kunde svara på alla frågorna, och prästen var Magdalena Thoresens man. Hans mest begåfvade elev grät en gång, när hon skulle uppläsa ett bibelspråk, därför att känslorna voro för starka och hon nu var i öfvergångsålderns hela jäsning, och han hade ett enskildt samtal med henne, och då fick hennes hjärta luft, allt, allt skulle hon säga honom. Och han blef rörd, därför att han förstod, och en vacker dag axlade han sin prästrock och det bar af till den stränga familjemodern, och familjekonferens hölls där, och Thoresen predikade både lag och evangelium för den förskrämda familjen.

Det var inte rätt, sade han, att hålla en sådan begåfvning inom läs och bom, hon skulle få pröfva sina vingar — det ville han — och den moderliga åskan visade sig vanmäktig mot pastorns bepannade lud.

* * *

Ut flög då denna »deilige sommerfugl», ut i den kalla, obarmhertiga världen — som för henne var idel värme och barmhertighet. Först kom hon till Bergen, sedan till Kristiania. Fjäril och sommerfugl var hon. Naivt, men präktigt ärligt säger hon en gång om kurtisen, »att observera, men icke att imitera», sade latinerna:

»Jag var tyvärr mycket, ja, jag får allt bekänna

det, kokett och behagsjuk. Var jag tillsammans med någon ung herre, och han af en eller annan grund icke kurtiserade mig eller sade mig komplimanger, som jag alltid var van vid, så blef jag formligen förnärad däröfver, som om detta var en tribut, hvilken jag absolut hade rätt att fordra, och jag koketterade så länge med personen i fråga, att det i allmänhet slutade därmed, att han plågade lifvet af mig med sin kurtis.»

Denna bekännelse om en jovialisk behagsjuka som bara sport är något i sitt slag öfverträffligt. Men kom sedan och säg, att mannen ej mena allvar, men kvinnorna mena det!

Teaterframgångarna och deras långsamt växande crescendo kunna vi här ej följa. Men fast hon var »sommerfuglen» — fjärilen — fanns det intet bräckligt och skört hos henne. Det utgör kanske det märkvärdigaste, ty därigenom bevisar hon sig vara, just hvad man ville kalla den äkta skådespelarbegåfvningen, den som har förutsättningar för att lyckas. Där måste finnas detta sprittande, lekande, för allt mottagliga lynne, som alltid roas, alltid är med på allt, men svårigheten är att, när detta finns, så ofta i förening med detta finns drömmande vekhet, brist på motståndskraft — försjunkande kontempleration — eller kanske en slösaktighet med intrycken, som blir individens fördärf, om det också blir sällskapslivets charme. Hos Lucie Wolff finns en evig handlingslust, något otämdt och obetingligt, som aldrig är fegt. Hon kan t. ex. icke låta bli att bli rörd, när hon spelar. Alla människor varna och förmåna. Ingen stor skådespelerska gör på det sättet. Hör nu på — och så och så många exempel upprepas. Men tror någon att detta spektakeldagen hindrar henne att följa sin natur. Vill hon bli rörd, så vill hon och därmed jämt. Och hon lyckas öfver all höfvan, och Björnson, — en af direktörerna under hennes teaterbana — blir alltid tagen med storm, och när det är slut och ridån gått ned, tager han henne i sina armar och kysser henne, och det är rent af, som man spelade borgerligt familjedrama bakom kulisserna. För Björnson är fru Lucie entusiastisk. Hon har ej ord nog starka att prisa hans sympativeringande personlighet och hans elektriserande, faderligt välvilliga sätt. Han lefde som fisken i vattnet i denna milieu. Han gick upp i skådespelarnes intressen, var aldrig en *deux ex machina*, som gjorde sina underverk mekaniskt, ty när han talade till dem, så var det ett barn och en kamrat och en fader på samma gång, som lärde dem att tro på sin konst och sin roll.

(Forts.)

En modern vurm.

Nu ber jag på förhand mina kära läsarinor om ursäkt, om jag på något sätt skulle sära eder med min lilla uppsats, ty det är ej meningen, men jag ville med några få ord tala om en vurm, som mycket gripit omkring sig på senare tiden, nämligen vurmen för det antika.

Allting, som har det ringaste anspråk på att kallas antikt, det har i somliga människors ögon ett sådant oerhördt värde, fastän det mången gång kan vara ganska fult, jämfördt med de arbeten som tillverkas nu för tiden. Tänk bara detta gamla porslin, mången gång gråhvitt och kittadt, och sedan så mycket oändligt fint och vackert, som finnes i våra dagar; hvarför då nedsätta det nya?

Att det finnes en mängd antika möbler, som hafva ett stort värde och verkligen äro utomordentligt vackra, medger jag gärna, men att draga fram gamla maskstungna möbler, kosta på dessa lika mycket som jag skulle betala för en vacker ny möbel, det anser jag ganska oklokt.

Som ett litet exempel på den där vurmen vill jag blott nämna, hvad som hände mig häromdagen.

Jag har en gammal tant, som brukar besöka mig ett par gånger om året. Till min stora blygsel måste jag bekänna att jag just ej sätter så stort värde på hennes visiter, ty hon har ett sätt att nagelfara allt och att vilja ändra om mina saker, som jag tycker blir litet tröttande i längden.

Nu vill jag tala om, att jag är i mångens ögon så utomordentligt lycklig att äga rätt många antika saker, som jag fått efter affidna släktingar, ty att själf kosta på stora summor på dylikt skulle ej falla mig in. Men vi återvända till tanten.

»Min kära Gabrielle, hvad har du nu igen fått för en vacker antik vas; du är då riktigt en lyc-

kans gunstling. Jag har i flere dagar spanat efter något i den vägen, ty som du vet är det Elise P:s födelsedag i nästa vecka, och jag ville så gärna gifva henne en liten present. Vet du, jag tycker, att den där hyllan är så fullsatt, att du just kunde undvara den där vasen och låta mig få köpa den. Kära Gabrielle, låt mig få det, men det säger jag dig, att mer än 20 kronor vill jag ej gifva. Nå, är det afgjordt nu eller hur, söta Gabrielle?»

Hon hade talat så ifrigt, att jag ej på något sätt kunde göra någon invändning vis à vis vasen, ty den var icke alls antik. Jag hade nämligen köpt den för några kronor, emedan den såg litet egen ut och passade till de öfriga sakerna.

När jag således ändtligen fick ordet, så svarade jag: »Kära tant, det var ju riktigt roligt, att jag kan stå tant till tjänst med så litet, men mer än 5 kronor behöfver tant ej gifva, ty det har jag själf betalt. Det förstas, antik är den ej, men den är ju i alla fall ganska egendomlig, och jag hoppas, att fru D. nog kommer att tycka om den.»

Men nu skulle ni hafva sett den gamla damens min, när hon fick veta att vasen var ny.

»Det var visserligen mycket artigt af dig, söta Gabrielle, att låta mig få köpa den, men när jag rätt tänker på saken, så tycker jag, att det är synd, att du säljer den, ty den kommer bestämdt att mycket saknas på din hylla.»

Hon fick mycket brådtom att taga afsked, ty hon var visst rädd, att jag ville öfvertala henne att köpa vasen.

Det där är ju bara ett litet exempel, och sådana skulle man kunna draga fram i oändlighet, men innan jag slutar mitt lilla kåseri, vill jag tala om något, som jag tycker, att man väl litet respekterar i våra dagar, nämligen ålderdomen.

Ni tror kanske nu, mina damer, att jag själf är en sådan där öfvergifven gammal gumma, som finner sig glömd och tillbakasatt, nej, för all del, så är visst ej fallet, men jag har från barn- domen blifvit lärd att värda ålderdomen, och därför tycker jag, att vårt uppväxande släkte mången gång brister i aktning för de gamla.

Det är sant, gubben är nog mången gång knarrig, och gumman kan väl också ibland vara vid misshumör, men vi få ej vara stränga mot dem, ty dels hafva de kanske många krämpor, som följa med åren, och dels kan ju tiden blifva lång för dem, som förut fört ett verksamt lif.

För öfrigt, om vi bara gå till oss själfva, så hafva vi nog våra stora fel, fastän man försöker litet smått öfverskylla dem och säger, när man är vid misshumör, att man är nervös, ty det är en sjukdom, som är mycket gängse nu för tiden.

Alltså, ingen oförståndig vurm för det antika, men däremot aktning för ålderdomen! Är det ej en åsikt, som kan gillas? frågar

Gabrielle.

Några ord om privata bref.

Ställda till kvinnan i synnerhet.

De små skålmarna hänger man, de stora låter man gå — säger ordspråket.

Detta kan äfven tillämpas på människornas brister och fel. Man häcklar de små, hvardagliga, mera oförargliga felen, då de stora däremot ofta behandlas med mera öfverseende och tolerans. Bland de stora felen, och ett, som kvinnan så ofta gör sig skyldig till, är det, att behandla privata bref med ganska mycken tank- och taktlöshet.

Hur ofta får man icke se privata bref lämnas framme, hvar som hälst. Än blifva de liggande i en bok som bokmärke, än kastas de helt värdslost i syrkorgen eller stoppas i fickan, då de lätt kunna blifva uppdragna med näsduken och falla i obehöriga händer. Detta sätt att behandla privata bref är dock mera beroende af slarf än af karaktärens opålitlighet.

Jag hörde en gång en ung flicka yttra: »Jag skrifer aldrig förtroenden till fruvar, emedan de vanligtvis visa alla bref för sina män.» — Och hon har rätt. Men denna indiskretion härleder sig mer af bristande reflexionsförmåga än af brist på hederskänsla. Det är jämförelsevis

få kvinnor, som förstå att skilja på sina egna hemligheter och andras, då det gäller att meddela sig med sin make.

Det är visserligen sant, att man och hustru äro ett, och lyckligt då de äga ett, som man säger, oinskränkt förtroende för hvarandra, men detta gäller dock endast hvad som angår dem själva. Rör det däremot andras hemligheter och förtroenden, böra äkta makar inbördes iakttaga den tystlåtenhet, som finkänslighet och takt bjuda. Hvad man anförtror hustrun, är ej sagdt, att man vill mannen skall veta, och tvärtom. Det kan aldrig blifva annat än ett förräderi att yppa ett förtroende för hvem det än vara månde.

»Jag har fått bref från Anni i dag!» säger den unga frun gladt till sin man.

»Nå, hvad skrifver hon?»

»Ja, här har du brefvet, du kan läsa det själf.» — och så räcker hon tanklöst brefvet till honom, och han får däri läsa, att hans hustrus väninna fått en hjärtesorg, men ber henne för all del ej nämna ett ord därom åt någon — det är en sådan pinsam historia — säger hon.

Är nu mannen af det praktiga slaget, att han kan och vill uppfostra sin lilla tanklösa, taktlösa fru, gifver han henne brefvet tillbaka, innan han slutat det däri delgifna förtroendet, och påpekar vänligt det obehöriga uti hennes handlingssätt.

Men det finns ännu gröfre synder i detta fall.

En del personer — de äro få, hoppas jag — visa eller uppläsa bref från vänner och bekanta för snart sagdt hvem som helst. Sådana personer äro i regeln opålitliga, skvalleraktiga och afundsjuka, och man bör noga taga sig till vara för att lämna dem förtroenden.

»Jag tycker mycket om Greta A.» sade ett fruntimmer till ett annat i ett mindre sällskap. »Hon har en förtjänst, som jag särskildt värderar, att aldrig yttra sig klandrande eller skarpt om andra.»

»Oh, det skall du inte säga, jag har just på mig ett bref från henne, jag fått i dag, och däri talar hon om sin egen kusin doktor A., som skött hennes mor i en sjukdom. Greta är alldeles ursinnig på honom, öfver att han visat så föga samvetsgrannhet — — ja, se här står det —» och hon drog upp brefvet ur fickan. »Jag är riktigt ond på Gösta för hans gränslösa vårdslöshet med mamma, och inte måtte han vara särdeles skicklig heller, hvad jag kan förstå. Du skall få se, Malin, att hans rykte snart tar slut — ty han är hård och saknar kallelse för läkareyrket. Men säg nu ej detta för någon» — detta senare lästes ej upp — »är du snäll, jag vill ej vara orsak till att skada honom». »Är det inte skarpt, så vet inte jag?» frågade hon och stoppade brefvet på sig.

Motivet till detta förräderi var afundsjuka. Jag märkte sedan flere gånger, att denna kvinna aldrig talte höra andra berömmas, utan att komma fram med motbevis.

En annan form af ohederlighet angående privata bref är att visa dem eller — hvad sämre är — läsa upp lösryckta bitar ur sådana från en ovän eller motståndare. Hvar man vet, att det är ganska lätt öfvertyga en person om, att man har rätt i en tvist, då den andra parten ej är närvarande och kan höras. Men en person, som för att vinna detta mål begagnar sig af privata bref, är en af dessa »stora skälmar», som borde hängas — hängas af den enskilda och den allmänna opinionen.

»Hur är det, var inte du och fru W. mycket goda vänner förr, och nu umgås ni inte?»

»Ja hon — hon har betett sig så nedrigt emot mig, så jag har sagt upp all bekantskap

med henne. Hon har tillåtit sig att i bref säga mig, hvad hon kallar — 'sanningen' och — ja, jag har brefvet här, jag skall läsa upp det för dig, och om du tycker, att jag skall tåla sådant så — — —» och hon tog fram ur skrifbordslådan ett bref, hvars nötta kanter tydde på, att det ofta varit framme i samma syftemål.

Och så uppläste hon några skarpa bitar ur detta bref, men med tystnad förbigick hon de rader, som förmedlade och förmildrade det hela, och slutet, som var ett fint erkännande, att brefskrifvarinnan kände sig en smula bitter och härför ber om tillgift, öfverhoppade hon utan vidare samvetsskrupler.

På det sätt hvarpå människor behandla bref kan man ganska säkert sluta till deras karaktärer.

En finkänslig och redbar natur behandlar privata bref med hänsyn, då däremot personer, med mindre utpräglad hederskänsla, ej göra sig samvete af att förråda hemligheter, delgifna i privata bref, eller begagna dessa som vapen emot fiender och motståndare.

... e.

”För damerna”.

En liten vink af J. Stade.

Y i kvinnor äro så bortskämda och vana vid artig-
het, att vi knappast lägga märke till all den uppmärksamhet, som från sina hål kommer oss till del. Vi taga emot den som något så helt naturligt, att vi alldeles glömma att känna oss tack-samma.

Som t. ex. i fråga om de små älskvärda meddelanden, hvilka i de flesta tidningar under den kända rubriken »För damerna» skrivas särskildt för oss med förbigående af öfriga läsare. Vi studera dem, tillgodogöra oss innehållet, men observera och värdera den omsorg och välvilja, som dikterat dem — det göra vi *icke!* Och dock äro de så synnerligen påtagliga.

Om vi först tänka på de *annonser*, som vi träffa under rubriken »För damerna» — hvilka delikata erbjudanden finna vi icke där om allt sådant, som måste vara dyrbarast för hvarje kvinnligt hjärta: smink, puder, kosmetik att dölja de grå hårstråna med, läppomada för att få läpparne röda och mjuka, glycerin- och honungsgelé till att gnida in huden med, snörlif, som på det fördelaktigaste framhålla bystens skönhet, ansiktsmassage mot rynkor, fränsalva och — och liknande.

Hvilken måttfullhet, hvilken begränsning och på samma gång hvilken *vid* omtänksamhet! *Allt* det och *just* det vi kvinnor framför allt ha behof af och ingenting annat!

Inuti texten lämna oss å sin sida hrr redaktörer och skribenter under samma rubrik »För damerna» (med förkärlek i lördagsnumren) de värdefullaste råd. De underrätta oss om, att vi behålla vår skönhet och därmed vår förmåga att behaga längst, om vi ligga länge om morgnarne, arbeta obetydligt och undvika alla sinnesrörelser. De upplysa oss också om, att vi för att få en vacker by böra noggrant sköta vår matsmältning, och gifva oss likaledes anvisning på, hur vi skola behandla fräknar, rynkor, finnar och fnassel och huruledes vi medels ett sinnrikt användande af en liten urnyckel kunna få bukt på de olycksaliga pormaskarne. Om hur vi skola gå och stå få vi äfven en vänlig liten vink, och om hur vi behagfullast skola lyfta på kjolen i slaskvåder — — —

Äfven här — hvilken rik omtanke, hvilken taktfull begränsning och hvilken förståelse af hvad som intresserar oss! Det hade ju legat så nära till hands för sådana där maktmedvetna redaktörsherrar att plåga oss med uppfostringsfrågor, kvinnofrågor och alla möjliga slags tråkiga frågor, men — de göra det icke, de känna oss för väl, och vi kunna med fullkomligt lugn och utan att behöfva frukta det allra minsta slå oss ned och studera de små meddelanden, som de och deras annonsörer sända oss privatim under rubriken »För damerna».

Vi läsa alltså och läsa och få en lika tydlig som angenäm känsla af att kvinnan är en *kropp*. En

kropp, som af vederbörande särdeles noga och särdeles hänsynsfullt och välvilligt synas från topp och till tå och nagelfares in i de minsta porer. Den skall hållas så fin och vacker, så len och mjäll i huden, den skall sminkas och pudras, gnidas med salvor, knådas och masseras, läpparne skola göras röda och mjuka, bystens former på effektivaste sätt framhävas — — — Ingen tid, ingen möda, ingen kostnad får sparas, för att kvinnan skall blifva — *en riktigt härlig kropp!*

Hur mycken rörande omsorg, som ligger häri, inser man först, om man jämför den med den nästan stötande likgiltighet, som i motsvarande fall visas *mannen*.

Hvilken beskäftig handlande vänder sig väl till herrarne och erbjuder dem smink och puder eller snörlif att framhålla bystens skönhet med, och hvilken tidningsredaktör väljer väl som samtalsämne med sina manliga läsare pormaskar och rynkor eller utbreder sig inför dem öfver det behagfullaste sättet att i slaskvåder vika upp byxorna??

Det är i sanning förvånande, att damerna så föga veta att uppskatta den enastående omvårdnad, som sålunda visas deras personlighet eller, hvilket är detsamma, deras kropp. De reflektera icke öfver den, bekymra sig icke ett ögonblick om dess inbörd utan taga emot den som något fullkomligt naturligt.

Detta handlingssätt skulle ovillkorligen kasta en djup slagskugga af otacksamhet öfver damernas led, om icke — vi kunna gärna säga lyckligtvis — den visade uppmärksamheten vore så pass bemängd med egoism, som den är. Det är nu en gång så, att handlande aldrig utbjuda andra varor än sådana, som de veta skola röna efterfrågan, och hvad redaktörerna beträffar äro de i fråga om prenumeranternas, smak utrustade med de allra finaste känselpröt.

Detta gör, att det ytterst är damerna själva, som bestämma innehållet i »För damerna». Frågade de icke efter smink och puder, skulle icke en enda handlande annonsera om dessa skönhetsmedel, och gingo damerna icke upp i pormaskarne, utan intresserade sig en smula för samhällliga frågor, så skulle redaktörerna aldrig säga ett ord om pormaskarne, men skriva hela spalter om frågorna. Strängt taget är det således sig själva damerna hafva att tacka för den omhandlade uppmärksamheten, men detta hindrar icke, att de böra förstå och värdera den korrekta uppfattning af dem själva och den på samma gång godhjärtade och vördnadsfulla beredvillighet att tillgodose deras specifikt kvinnliga intressen, hvilka så tydligt spåras i de små älskliga meddelandena »För damerna».

En förmiddagslur.

En bagatell af Nils H.

Fröken Lilly satt och sof.

I den svala kaprifoliumbersån, som låg i ett af trädgårdens hörn, skuggad af lummiga lindar, hade hon slagit sig ned med en bok för att ostörd kunna läsa.

Det var i rotmånaden. Solen sken brännande het från det högblå himlahvalfvat, och det var så förskräckligt varmt, att man knappast kunde andas, fastän man gick i tyllklädning och hade lämnat snörlifvet hemma i byrålådan. Att sitta med handarbete var ej att tänka på. Läsa gick väl an, tyckte fröken Lilly; men det drojde icke länge förrän hon somnade, boken föll mot marmorbordet och ett fotografiort, som hon använde till bokmärke, gled ned i hennes knå. Genom det täta löfverket silade solstrålarne in, glänste på bordets hvita skifva och kastade ett svagt skimmer öfver fröken Lillys kastanjebruna lockar, lilla uppåsträfvande näsa och rosenröda mun, kring hvilken lekte ett hemlighetsfullt leende. Fröken Lilly drömde. Var det om löjtnantens mustacher eller om pastorns svarta skägg eller om häradshöfdingens vackra ögon eller kanske om konditor Bergs marängbakelser? Dunkla gåta. Hvem kan tyda de fladdrande drömmarne i ett nittonårigt flickhjärta?

Löjtnanten, häradshöfdingen och pastorn voro de tre kavaljer, som fröken Lilly hade till sitt förfogande under sommaren och som också dagligen uppvaktade henne. Dessutom hade de naturligtvis äfven andra sysselsättningar. Den ene biträdde kaptenen, Lillys pappa, den andre tjänstgjorde hos domaren, den tredje vikarierade för den gamle prästen, och de triffdes alla så bra på det vackra kaptensbostället i glansen af fröken

Tandläkare dr Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur
 nya preparat för tandernas vård:

Lillys mörkblå ögon. Alla tre voro ohjälpligt förälskade i fröken Lilly och kämpade dagligen och stundligen en tyst kamp om hennes hjärta och hand, medan unga fröken nådigt delade sina gracer lika dem emellan. På morgnarna red hon ut med löjtnanten, efter middagen spelade hon lawn tennis med häradshövdingen, och på aftnarne talade hon om själarnes sympati med pastorn.

Nu satt fröken Lilly och sof. Tassande steg hördes på sandgården. De komo närmare — närmare. Plötsligt skimrades bersåppningen af en skepnad, och en uniforms-mössa stack fram mellan öfverket. Det var löjtnanten. Han stannade läpen, då han fick se den sofvande flickgestalten. »Ah», hviskade han, »riktigt söt, förbaskadt söt! Låt oss se efter hvad det är för lektyr som lillan tycker om!» Han smög sig närmare, vred ett tag på mustachen och tryckte monoclen fastare in i ögonvrån... »Heine! Bravo! Ståtlig militärpoesi», mumlade löjtnanten, som då han var på Karlberg brukat sjunga »Die beide Grenadieren».

Då löjtnanten stått en stund och med beundrande blickar betraktat den vackra taflan, böjde han ned hufvudet för att se, om fröken Lilly verkligen sof eller endast låtsades. Ty löjtnanten var en djärf natur och hade stort förtroende till tjusningens makt i sin uniform och i sina välvårdade mustacher. Mycket riktigt! Fröken Lilly sof. Den unga barmen höjdes och sänktes med lugna, regelbundna andedrag, munnen halföppen som en nyuppsprungna knopp, blottade en rad af jämna, pärlhvita tänder, och kring läpparne lekte alltjämt det hemlighetsfulla leendet.

Men hvad nu? Löjtnantens solbrända ansikte mörknade plötsligt. Ögonbrynen drog samman, underläppen sköts ut och en missnöjd rynkning framträdde på den böjda näsan. »Fi donc!» mumlade löjtnanten. »Högst malplaceradt!...» »Omöjligt att gifva sig med henne...» »Quelle douleur, då hon annars är så söt!...» Och löjtnanten smög sig tyst ur bersån och började med fundersam min promenera af och an på sandgångarne.

Hvad hade löjtnanten upptäckt? Kunde han läsa andras tankar och hade funnit, att föremålet

för fröken Lillys drömmar var någon annan än han själf? Hade han märkt, att unga fröken Lilly begagnade puder? Var hennes lockiga hår icke hennes? Hade hon en varta på näsan? Ack nej! Intet af allt detta var anledningen till löjtnantens mystiska utrop.

Då löjtnanten lutade sig ned, hade han sett — en svag skuggning på fröken Lillys fina öfverläpp. Förfärligt! O, grusade kärlekslycka! Ty den både krigsmannen kunde icke fördraga, att andra än män hade mustacher, icke ens den svagaste antydning till sådana.

Och löjtnanten gick omkring med sorg i hjärtat och tuggade sina egna.

En stund därefter kom häradshövdingen. Han gick med raska steg och kastade då och då en blick i en uppslagen bok, som han bar i handen. Han ämnade sig till bersån för att i ensamt lugn grubbla öfver ett juridiskt problem.

Vid alla gudar! Fröken Lilly satt därinne och sof! Häradshövdingen hejdade sig med ett ryck och stod stilla som en rapphönshund, då han får syn på villebrådet. Så smög han sig närmare, ty häradshövdingen var också en djärf karl med stor tur hos damerna. »Ah! Se lillan har en liten anstrykning till mustacher», mumlade han. »Skadar icke! Det förhöjer effekten af ett vackert kvinnoansikte. Det verkar som en mouche», sade han för sig själf och smålog belåtet.

Plötsligt for han upp och förde handen till pannan. Ha! Ett främmande mansporträtt i hennes knä! »Det är det, som hon drömmer om så ljufvigt. O, de kvinnorna, de kvinnorna! Och jag som trodde mig vara den lycklige», brummade häradshövdingen och gick ut baklänges.

Långsamt, drömmande med ögonen sänkta mot marken och reciterande morgondagens predikan inträdde pastorn i bersån. »Sen uppå fåglarne på marken och liljorna i luften... nej, liljorna på marken och fåglarna i luften, de så... de så... å... å... Åh!!!»

Pastorn hade kommit ända fram till marmorbordet, innan han märkte fröken Lilly. Han blef alldeles förskräckt och hjärtat flög upp i halsgropen, ty pastorn var ingen djärf natur. »Är hon död eller sofver hon?» hviskade han.

»Hon är icke död, hon sofver och har nyss slutat läsa den bok, som jag gaf henne till själsaspis», lugnade sig pastorn efter en stund. »Låt om oss se, hur långt det söta barnet hunnit!» Pastorn sträckte på halsen och kastade en blick öfver pince-nezen på boken... »Heine! Hon läser Heine, den kvinnoförledaren, den nihilisten, den gudasmädaren! Och jag som tänkte taga dig till min hustru! Aldrig, när du är ett sådant världens barn», suckade pastorn och aflägsnade sig på tvären, alltjämt snegländande på den förfärliga boken.

Fröken Lilly satt fortfarande och sof. Efter en stund vaknade hon, gäspade ett litet tag, gnuggade sig i ögonen, lade fotografiortet som märke i boken och trädde ut ur bersån. Med ett gladt leende nickade hon åt löjtnanten, häradshövdingen och pastorn. Men de hälsade så stelt tillbaka och voro så dystra och besvnerliga. »Aha! Nu äro de så kära och svart-sjuka, att de knappast vilja umgås med hvarandra», skrattade fröken Lilly för sig själf. »Jag undrar, hvem som kommer att fria först», tänkte hon sedan, i det hon gick in i huset för att se till middagen.

Den blef ovanligt tråkig. Och efter några dagar voro löjtnanten, häradshövdingen och pastorn försvunna, den ene efter den andre. Och den stackars fröken Lilly fick sitta ensam i många långa år, läsa sin Heine och titta på sina fotografier, tills skuggningen på öfverläppen blef allt mörkare och mörkare och hjärtat allt kallare och kallare — alltsammans för den olycksaliga förmiddagslurens skull.

Innehållsförteckning:

Sigrid Engström, f. Molander; af A. S. (Med porträtt.) — Ett arf; för Idun af Eva Wigström, (Ave.) — En stockholmsbild; af A. L. — Brutna iörlöfningar; af Arta. — Gamle notarien; poem af Tant Barbro. — En norsk skådespelerskas lif, skildradt af henne själf; ett referat för Idun af Hellen Lindgren. (Med porträtt af Lucie Wolff.) — En modern vorm; af Gabrielle. — Några ord om privata bref, ställda till kvinnan i synnerhet; af... e. — »För damerna»; en liten vink af J. Ståde. — En förmiddagslur; en bagatell af Nils H. — Tidstördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

En litterär befattning är mitt hela,
Och många männer nog till sin den gör,
Men om en kvinna muntligt den vill spela,
En »skvallerbytta» kallas hon då för.
Rätt svår en uppgift torde det nog vara
Till allas båtnad fylla detta kall —
Att kunna sanningsenligt allt förklara
I mångt mörkt och äfven mystiskt fall;
Att icke tanklöst någons heder såra
Och ej med smicker allmänheten dära,
Ej med sin kvickhet vara elak blott,
Men låta den ibland få skratta godt.

Hvad den som ålderstigen blifver
Nog många hade gjort och gör.
Ett tilltalsord, som man oss gifver
För att begagna som sig bör.
Hvad blott till nöje är, visst ej till nytta —
Förstörare af både mynt och tid.
Och hvem är mäktig att så högt sig flytta,
Så att man riktigt hissna kan därvid?
Nu något annat, som man uppåt stiga

Hälst ser — påverkadt af ett element.
Och hvad man hör då bäst det är att tiga,
Om man så lugn blott kunde vara jämt.
När våren ur sin sömn har hunnit vakna,
Hvad gör sin torfva hvarje landtman då?
Hvad för ett hushåll är rätt svårt att sakna.
Hvad uti skapelsen blott finnas två.
Och hvad till sist hvar individ vill blifva,
Och en och annan får sin vilja fram.
Nu är ej nödigt mera härom skrifva,
Är det för litet, må det bli min skam.
Gammal dam.

Dubbel-prokop.

Hvem vill ej mitt första första ha
Vid ett köp — det må man icke klandra,
Mången får det ock, som kan fördrä'
Blott den konsten att mitt andra andra.
Vattendrag mitt första andra är,
Som i Europa du bör finna.
En mitt första tredje, ren och skär,
Ger ju ton för både man och kvinna.
Ibland många slag utaf patent
Räknas också en mitt andra första.
Denna räddningshjälpen man alltid vändt
Åt det håll, där faran var den största.
En mitt andra tredje kanske du
Ser i Iduns gåtafdelning nu.
Moster Lisa.

Charad.

Mitt första är ett adjektiv;
Mitt andra svar på nekad fråga;
Mitt tredje har en viss förmåga

Att tårar locka fram, då knif
En ände gör uppå dess lif.
Mitt hela, sådan knöl, kan våga
(För all del ej förskräckt nu blif)
Till kök och sal från jorden låga,
Ja, t. o. m. i soppskåln tåga.

Ifyllningsgåta.

1	1	2	3	X		
2	4	5	6	X		
3	7	8	9	X		
4	10	8	11	X		
5	5	3	4	X		
6	12	3	2	X		
7	13	14	6	X		
8	11	15	1	X		
9	16	3	9	X		
10	17	16	9	X		
11	4	2	10	X		
12	5	9	10	X		
13	18	3	15	X		

De med siffror markerade horisontala raderna beteckna: 1) hvaraf mångt »gods» består, 2) benämning på en manlig svensk individ, 3) mansnamn, 4) kvinnlig beklädnadsartikel, 5) del af människokroppen, 6) räkneord, 7) finns vid hvarje gata, 8) födoämne, 9) fågel, 10) kyrklig förrättning, 11) användes under vintern, 12) fågel, 13) färg.
Äro dessa ord rätt lösta, ifyllas de tre återstående rutorna i hvarje rad med ett svenskt begripligt ord, så beskaffadt, att det tillsammans med det föregående ordet bildar ett

helt sammansatt begripligt sådant.
Äro dessa i sin ordning rätt lösta, bilda bokstäfverna i de med kors markerade rutorna, lästa uppifrån och ned, namnet på en svensk, ännu levande skald.
Moster Lisa.

Ordgåta.

Tag 8 bokstäfver och bilda däraf 8 ord, hvilkas begynnelsebokst., lästa uppifrån och ned, bilda benämning på något, som vissa damer äro förtjusta uti. Orden äro: 1) udde, 2) farkost, 3) sagoväsen, 4) »husbonde», 5) »konung», 6) adjektiv, 7) farkost, 8) mer än en.
Reseda.

Gåta.

Jag finnes i början, men icke i slut,
I »smörj» är jag med, men icke i »stut».
Du mig söke i kyrkor och kojor,
Ser mig alltid i fjättrar och bojor.
Sally.

Lösningar.

Logogryfen: Alpros: Porla, sol, Po, ropa, sopsa, Lars, Ola, Rosa, al, asp, pol, ros, Orsa, Paras, so, ro, apor, spolar.
Charaden: Jakt-by te.
Artemogryfen: Helvägg—påsgris: Hötapp, eskimå, tungus, värlok, ärnpar, guldbi, galeas.
Konsomantförändringsgåtan: korf, korg, kork, korn, korp, kors, kort.

Vägghyra, Mal och Bakterier

utrotas af Aktiebolaget Desinfection
i rum, fartyg och bostäder, allt på stället — utan bortförande af möbler.
Rikstel. 34. — Kontor: 4 Stallgatan 4. — Allm. Tel. 7494.